

Publicerad 2009-07-06 19:03 av Ingmar Hård

Lovisas liljor

Jag vet inte, när det hände, men det måste varit hon som planterade dom. Det kan jag förstå. Hon var enda kvinnan på går'n och män prydde nog inte markerna med liljor på Lovisas tid.

Lovisa var dottern, som fick ta moderns plats, när fadern blivit hustrulös och de ogifta bröderna utan hushållerska. Det var så på den tiden. Som tjugoåring fick hon gårdsansvar. Visserligen levde familjen på ett litet torp men Lovisas ansvar blev kanske just på grund av det desto större. Med små resurser fick ingenting mankeras. Det kunde betyda svält.

Så de två små korna, några får och höns, skulle alla ha sitt. Det skulle mjölkas, mockas, fodras. Hållas i bet. Hö skulle slås och häschas. Ägg tas om hand. Hök och räv hållas borta. Potatis läggas och kupas.

Fadern och bröderna skulle få sitt kaffe och sina fulla mål mat. Vatten skulle bäras. Kläder tvättas och lagas. Bröd skulle bakas i husets stora ugn.

Ibland var Lovisa ensam med hela skötseln av gården. Det var när bröderna var på sjön och fadern var ute på byggden i arbete med byggnation.

Helst skulle Lovisa hinna ut på fjorden också för att dra upp vitling, skädda och torsk.

Vem som höll diken renade vet jag inte. Men ibland skötte hon kanske det också. Ved kunde hon säkert hugga.

Hon kunde allt man behövde kunna för att överleva med ytterst knappa resurser. Dessa resurser var förövrigt så knappa, att familjen för att spara sina skor gick barfota till kyrkan den milslånga vägen. Skorna bar de i händerna och först när de närmade sig kyrkan sattes de på.

Folk skrattade förstås åt detta. Men Lovisa visste vad skor kostade och knuckte bara på nacken åt talet.

Nu förstår man ju att Lovisas liv inte var utan möda och bekymmer. Och någon möjlighet att träffa manfolk och bilda familj fanns inte. Hennes lott var given, för henne och för många medsystrar. Den ensamma eller yngsta dottern fick ta ansvar för föräldrar, bröder och hem. Så var det.

Jag, som sedan mer än femtio år bor på Lovisas ställe, anar ständigt hennes närvaro, trots att allting är så annorlunda här nu.

Förr var strömlöst, ouppkopplat och så gott som trädlöst. Bara två björkar stod vårdträd då. Nu lever dessa ärevördiga träd gamlingars liv och är del av min värld, en värld som sakta men säkert beskogas. Det kala Bohuslän försvinner in bland glömskorna.

Mitt i all kamp för dagens bröd söktes ändå skönheten här i den förgångna tiden. Jag ser den varje sommar vid husen och där en gång ett fårhus stod. Lovisas liljor blommar som ännu okrönta drottningar. Raka, sturska, rödoranga, sköna sticker de upp ur det höga gräset på den plats de en gång av kvinnohänder fick jord.

"Vi får ha ekran sköned haer", sa Lovisa. "Ser du, Alfred, no blommar liljera dette år å. I femti år har di stått sånn. En glädje är det".

"Hurn't blir h t i r!?"

Så g r hon in över f rstukvisten. "Kaffit aer all klart!"

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Ingmar H rd med Poeter.se id #27267 innehar upphovsrätten